

VN Decennium Organisatie en Coördinatie Werkgroep Nederland

Datum: 28 februari 2015

Betreft: stappenplan implementatie van de term annex het begrippenkader Afrophobia in overheidsbeleid

Introductie

Een belangrijke doelstelling van het VN Decennium voor mensen van Afrikaanse afkomst is het bestrijden van alle (meervoudige) vormen van racisme, institutionele discriminatie, vreemdelingenhaat, aanverwante onverdraagzaamheid en apartheid tegenover mensen van Afrikaanse afkomst.

Afrophobia is de term die verwijst naar al deze specifieke vormen van anti zwart racisme. Zoals dat ook is ten aanzien van andere Groepen: antisemitisme, islamfobie & moslimfobie, homofobie, transgenderfobie, bifobie en tegenover Roma's en Sinti people.

Het gebruik van deze term is vastgelegd in resolutie Human Rights Council 21/33 van 28 september, 2012. Volgens de Human Rights Council "It deplored the special form of discrimination faced by people of African descent".

Om Afrophobia effectief te bestrijden en (overheid)maatregelen en beleid daarop af te stemmen is overeenstemming, over wat er onder Afrophobia moet worden verstaan, essentieel. Om die reden hebben de deelnemers aan de 14 februari 2015 Familie RootsSynergy Bezinning en Verdiepingsbijeenkomst, zich gebogen over de onderwerpen die onder het begrippenkader Afrophobia samengevat moeten worden. De exercitie heeft geresulteerd in een shortlist dat is voorgelegd aan het netwerk/de achterbannen. De tweede exercitie heeft geresulteerd in de onderstaande groslijst (stand 24 februari 2015).

De groslijst

De Letterlijke betekenis: angst, haat, afkeer en aanverwante onverdraagzaamheid tegenover zwarte Afrikanen en mensen van Afrikaanse afkomst, wat ook zelfhaat bij mensen van Afrikaanse afkomst te weeg brengt of teweeg heeft gebracht.

Afrophobia

- Is een term die gebruikt wordt om te verwijzen naar een reeks van negatieve gedragingen en gevoelens ten opzichte van zwarte mensen of mensen van Afrikaanse afkomst wereldwijd. Definities verwijzen naar irrationele angst, met de implicatie van antipathie, minachting en afkeer.
- Is net als homofobie of islamofobie en andere vormen van discriminatie voor zover het strekt tot het verontmenselijken van een grote groep mensen, hun menselijkheid, hun waardigheid en persoonlijkheid te ontkennen.
- Resulteert in haatmisdrijven door afrophobisch verbaal geweld, vernederende taal, en fysiek geweld tegenover zwarte mensen.

VN Decennium Organisatie en Coördinatie Werkgroep Nederland

- Kan intersecten (kruisbestuiving hebben) met andere gronden zoals gender, homofobie, islamofobie, beperkingen die vormen van meervoudige discriminatiegronden creëren.
- Een persoon die afrophobia aanhangt of wordt geacht om dit te doen wordt beschreven als afrophobisch en gelabeld als een afrophobe. Er bestaan ook afrofobische haatmisdrijven door afrophobisch verbaal geweld, vernederende taal, en fysiek geweld tegen zwarte mensen.

De angst, haat/afkeer, onverdraagzaamheid komt tot uitdrukking in:

- Het ontkennen dat Afrikanen en mensen van Afrikaanse afkomst een bijdrage aan de wereldbeschaving en economie hebben geleverd.
- Het ontkennen dat de trans- Atlantische slavenhandel, slavernij en kolonialisme een misdaad tegen de mensheid is geweest en dat de tot slaaf gemaakte mensen van Afrikaanse afkomst geen last hebben van de effecten van de verwerpelijke barbaarse systemen. Dit komt tot uitdrukking in het feit dat er nog steeds geen excuses voor het aandeel van Nederland in de Black Holocaust (Volgens: Martin Luther King) zijn aangeboden evenals Reparations, maar ook het gemak en het disrespect waarop de jaarlijkse financiering van het NiNsee is afgebouwd en ingetrokken per 1 januari 2014. Dit is slechts 1 voorbeeld.
- Het ontkennen van de verzetshelden en heldinnen die het mogelijk hebben gemaakt dat de slavernij is afgeschaft. In geschiedenis boeken worden deze nog als brandstichters en dergelijke ten opzichte van de verzetshelden tijdens de tweede Europese oorlog beschouwd.
- Het veronachtzamen van zwarte Afrikanen evenals mensen van Afrikaanse afkomst. Dit komt tot uitdrukking in het gemak waarmee onder andere overheidsinstanties en politiek bestuurlijke autoriteiten omgaan met mensenrechtenvraagstukken ten aanzien van mensen van Afrikaanse afkomst en de weigering om bij excessen maatregelen te treffen. Dat schoolkinderen van Afrikaanse afkomst last hebben van de pesterijtjes op school vanwege de zwarte piet figuur, wordt niet opportuun geacht. Dat mensen van Afrikaanse afkomst last hebben van stereotype karikaturen die de bedoeling hebben hen in negatieve zin te portretteren en als kwetsend worden ervaren, wordt evenzeer als niet opportuun geacht.
- Angst voor de 'eenheidsgedachte' van mensen van Afrikaanse afkomst. Het in standhouden van de verdeel- en heersmechanismen.
- Het hanteren van op racistische ideologieën/waandenkbeelden en theorieën gebaseerde, stereotypen, raciale profielen, vooroordelen, tradities en taalgebruik, wat identiteitscrisis in de hand heeft gewerkt bij mensen van Afrikaanse afkomst.
 - Onder stereotypen worden onder meer gerekend de berichtgevingen in de media en pers waarbij het continent Afrika en mensen van Afrikaanse afkomst over het algemeen negatief worden belicht. Voorbeelden: bij fondsenwerving worden meestal Afrikaanse kinderen met vliegen rondom het gezicht getoond en een indruk gegeven alsof Afrika een

VN Decennium Organisatie en Coördinatie Werkgroep Nederland

achterlijk land met veel ziekten, honger en verderf is. Het zonder respect tonen van naakte, niet bedekte lichamen bij rampen waarbij Afrikaanse mensen zijn betrokken. De florierende en ontwikkelde delen en zaken komen niet uitgebreid aan bod, of worden niet getoond. Onder andere ten aanzien van landen waarbij sprake is van economische groei en welvaart. De gewoonte is om Afrika af te schilderen als een onderontwikkeld continent van eeuwigdurende (burger)oorlogen. Ziekten, epidemieën, rampen worden breed uitgemeten alsof deze alleen te wijten zijn aan de omstandigheden van binnenuit en niet van buitenaf.

- Onder raciale profielen worden gerekend de formats die onder andere door de politie en justitiële en strafrechtelijke instanties/autoriteiten worden gehanteerd om mensen van Afrikaanse afkomst sneller aan te houden en/of te arresteren en/of hen onevenredig te treffen met hardere strafrechtelijke maatregelen ten opzichte van witte Nederlanders. Vooral mannen van Afrikaanse afkomst hebben er veel last van. Voorbeelden: specifieke wijken waar mensen van Afrikaanse afkomst stevast worden gecontroleerd op papieren, vanuit het perspectief van het autobezit. Deze methodes inclusief het gebruik van excessief geweld op basis van raciale profilering worden niet serieus genomen.
- Onder vooroordelen worden ondermeer gerekend de situaties waarbij kinderen van Afrikaanse afkomst door de schooladviezen systematisch in hun ontwikkeling worden belemmerd. Voorbeelden: de oververtegenwoordiging in het speciaal en het lager beroepsonderwijs. Verder worden hiertoe gerekend de eurocentrisch gerichte lespakketten en leerplannen; de eenzijdig eurocentrische methodologische onderzoekstradities die zijn doorspekt van vooroordelen. Ook zijn genoemd de vooroordelen op het gebied van de geslachtsdelen en de seksuele daad: groot geschapen en wild in bed. Dit geldt zowel naar de kant van de man als naar de kant van de vrouw toe. Genoemd is ook het vooroordeel/stigma dat mensen van Afrikaanse afkomst lui zijn.
- Onder tradities wordt onder meer het Sint Nicolaas feest gerekend; de jaarlijkse intochten van Sint Nicolaas vergezeld van zwarte pietten. De consolidatie van deze tradities in leerplannen van het schoolonderwijs en in de Nationale inventarislijst cultureel erfgoed.
- Onder verwerpelijk taalgebruik vallen de aanduidingen zoals neger, bosneger, stads- en boslandscreool. Daarnaast worden termen als creool en marron nog steeds in (overheid)statistieken gebruikt en bij dataverzameling (zie SIO enquête over de integratie van Surinamers in Nederland) voor zover het Afrikaanse Surinamers betreft. Deze gang van zaken heeft dan ook gevolgen voor de zichtbaarheid van de groep mensen van Afrikaanse afkomst. Voor de groep burgers van Afrikaanse afkomst uit de Nederlandse overzeese gebiedsdelen geldt dat zij niet met 'creool' evenmin met 'van Afrikaanse afkomst' worden aangeduid. Over de constructie van de benamingen stadscreool en boslandscreool is vastgesteld dat zij een averechtse werking hebben gehad. Het onderscheid heeft geleid tot institutionele discriminatie, vreemdelingenhaat, aanverwante onverdraagzaamheid en apartheid.

VN Decennium Organisatie en Coördinatie Werkgroep Nederland

- Zelfhaat komt tot uitdrukking in onder andere het gebruik van chemische middelen om de zwarte huid lichtkleurig te pigmenteren of het afwijzen van een levenspartner met een zwarte huidskleur in het belang van de voorplanting. Het afwijzen van de kroese haardracht. Alles van de 'ander' beter vinden.
- Afkeer komt tot uitdrukking in symbolisch geweld jegens de zwarte huidskleur en de etnische afkomst. Komt ook tot uitdrukking in apengebaren en apengeluiden en het gebruik van voorwerpen zoals het gebruik van bananenschillen om een punt te maken.
- (Witte) superioriteitswaan wat uitmondt in (witte) privileges. Dit gedrag doet zich vooral voor bij werving en selectieprocedures; kandidaatstellingen; overheidsmaatregelen.
- De vijandigheid tegenover specifieke cultuuruitingen van mensen van Afrikaanse afkomst zoals ten aanzien van de wintireligie en de voodoo traditie.
- De vijandigheid vanwege de zwarte huidskleur of zelfs ten aanzien van de denkwijze op het gebied van intermenselijke familierelaties.
- Het minderwaardig en minachtend bejegenen van mensen van Afrikaanse afkomst. Dit uit zich door: afsnauwen, uitsluiten, neerkijken, niet voor vol worden aangezien, in het belachelijke trekken van zaken die betrekking hebben op onderwerpen die als kwetsend en beledigend ervaren worden. Neerbuigend aan-/toespreken, achtergesteld worden, openlijk anders worden bejegend. De manier waarop bijvoorbeeld op de bezorgdheid over het verwerpelijk zijpaneel op de Gouden Koets is gereageerd of niet wordt gereageerd.

Het vervolgproces

Het voorstel is om een Wetenschappelijke Werkgroep samen te doen stellen die de opdracht krijgt om:

1. De groslijst te bestuderen en te analyseren;
2. Een concept begrippenkader 'Afrophobia' te formuleren, zo nodig 'derden' te raadplegen;
3. Een (besluitvorming)stappenplan te formuleren waaronder het organiseren van een seminar;
4. Het seminar inhoudelijk voor te bereiden.

Ten behoeve van het werven en selecteren van de leden van de werkgroep zullen er criteria worden geformuleerd waaraan de leden moeten voldoen.

Verder zijn er voorstellen gedaan op het gebied van het

- Inventariseren van acties (vertrekpunt 2001) en (lopende educatieve en lokaal gerichte) projecten die tot doel hebben (gehad) om (alle) vormen van meervoudige racisme te bestrijden en/of bewustwording tot stand te brengen;
- Vervolgens bestuderen en analyseren van die acties en projecten op effectiviteit voor de bestrijding van Afrophobia.

VN Decennium Organisatie en Coördinatie Werkgroep Nederland

Bijlage

De WGPAD beschrijft in haar concept D.A.P een aantal algemene kenmerken over de problemen die mensen van Afrikaanse afkomst, wereldwijd, in meer of mindere mate, in een regio of in een land ervaren. Vraagstukken die specifieke maatregelen, instrumenten, strategieën, methoden en technieken vereisen om de aanpak succesvol te realiseren. Een greep uit de opsomming:

- 1) racisme en structurele en institutionele discriminatie die zijn geworteld in de verwerpelijke systemen van slavenhandel, slavernij en kolonialisme;
- 2) situatie van ongelijkheid onder andere in de toegang tot de arbeidsmarkt, (institutionele)uitsluiting en stigmatisering, misdad en geweld;
- 3) belemmeringen bij de toegang tot hooggekwalificeerde banen met rechtspositionele zekerheden;
- 4) gedwongen worden tot werk in de informele circuits, vaak in gevaarlijke omstandigheden;
- 5) ondervertegenwoordiging in politieke en institutionele besluitvormingsprocessen;
- 6) belemmeringen in de toegang tot kwalitatief hoogwaardig onderwijs, die in de intergenerationele overdracht van armoede resulteert;
- 7) een onevenredige vertegenwoordiging in gevangenispopulaties;
- 8) beperkte sociale erkenning en waardering van de etnische en culturele verscheidenheid;
- 9) onverdraagzaamheid en onbegrip voor de religies en spirituele uitingsvormen van Afrikaanse herkomst;
- 10) racisme, rassendiscriminatie, vreemdelingenhaat en daarmee samenhangende onverdraagzaamheid op grond van ras, kleur, afkomst of nationale of etnische afkomst naast andere vormen van discriminatie op grond van leeftijd, geslacht, taal, godsdienst, politieke of andere denkbeelden, sociale afkomst, eigendom, geboorte of andere status;
- 11) voor vrouwen en meisjes geldt extra intersectionele vormen van racisme en discriminatie en kwetsbaarheid voor seksueel geweld. De vormen van meervoudige discriminatie manifesteren zich in situaties van beperkte toegang tot goed onderwijs en werkgelegenheid en bij veiligheidsmaatregelen;
- 12) hoge cijfers van moedersterfte onder andere vanwege de beperkte toegang tot gezondheidszorg in verschillende omstandigheden;
- 13) de relatie tussen ras, sociale en economische status en burgerschap betekent dat migranten, vluchtelingen en asielzoekers van Afrikaanse afkomst zich vaak in bijzondere kwetsbare situaties bevinden;

VN Decennium Organisatie en Coördinatie Werkgroep Nederland

- 14) beperkte toegang tot gezondheidszorg, onderwijs, huisvesting en sociale zekerheid geldt vooral voor migranten van Afrikaanse afkomst;
- 15) openbare en politieke debatten over immigratiebeleid en de gevolgen daarvan resulteren vaak in maatregelen die institutionele discriminatie eerder versterken dan bestrijden. In die zin dat immigranten als zondebok voor economische en sociale problemen worden gebruikt. Het komt voor dat in het kader van de discussies, zij als criminelen worden afgeschilderd en als een bedreiging voor de veiligheid worden beschouwd, wat weer resulteert in wantrouwen, angst en wrok bij andere burgers;
- 16) institutionele discriminatie in systemen van Justitie en Politie zijn vaak van invloed op mensen van Afrikaanse afkomst. De WGPAD concludeert dat jonge mensen van Afrikaanse afkomst vaker het slachtoffer zijn van politie geweld. De cijfers zijn alarmerend. Raciale profilering wordt op grote schaal toegepast en gebruikt als een selectieve en discretionaire mechanisme voor arrestaties, opsluiting en onderzoeken;
- 17) de discriminatie waarmee mensen van Afrikaanse afkomst worden geconfronteerd werkt belemmerd voor de vooruitgang, voorspoed en ontwikkeling mede als het gevolg van het feit dat civiele en politieke rechten, evenals economische, sociale en culturele rechten niet worden nageleefd;
- 18) door het ontbreken van goede analyses en statistische data om de omvang van racisme en discriminatie ten aanzien van mensen van Afrikaanse afkomst aan te tonen heeft dit ook gevolgen voor het treffen van adequate maatregelen om Afrophobia te bestrijden;
- 19) er is beperkte erkenning ook in onderwijs curricula van de geschiedenis van mensen van Afrikaanse afkomst en het erfgoed dat zij hebben voortgebracht;
- 20) stereotype beelden over mensen van Afrikaanse afkomst in de media versterken vaak de waandenkbeelden en bestendigen de diepgewortelde discriminerende attitudes die er zijn.